[2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 281

ਦੇਵ ਕੰਨਿਆ ਤਿਵਾੜੀ

ਬਨਾਮ

ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ

(2016 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 720)

ਮਾਰਚ 12, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਸ. 302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਸ.34 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ - ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302/34 ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ - ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਡਾ. ' ਐੱਚ ' ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਲਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨਾ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਨੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਵੱਲ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਹੁੰ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਇੱਕ ਡਾ. ' ਐੱਚ ' ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ 1.0. ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. ' ਐੱਚ ' ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਰੱਖਿਆ: 1. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ) - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ, ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਸਥਿਰ ਤੁਰਨ, ਹਿੱਲਣ ਅਤੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ' ਐੱਚ ' ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਜੀਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਨੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 8, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ' ਐੱਚ ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ8) ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 11][287- ਬੀ-ਈ]

2. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਪੀਡਬਲਯੂ2, ਪੀਡਬਲਯੂ3 ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1.O.-ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਾ. ' ਐੱਚ ' ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨਾ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਚਨਾਮਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ7, ਜਿਸਨੇ ਪੰਚਨਾਮਾ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ 2) ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜਿੱਤ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 15][289- ਸੀ-ਈ]

3. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਵਿਸਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ-ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਿਆਨ, ਕਿ ਵਿਸਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, 2 ਅਤੇ 3

ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16][289-ਐਫ-ਜੀ]

4. ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਾਕਟਰ-ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਲਿਗੇਚਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਖਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 17][292-ਏ-ਸੀ]

5. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਵੱਲ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਣ ਜਾਂ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਹੁੰ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂਐਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਡਾ. 'ਐਚ' ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ 1.ਓ. ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. 'ਐਚ' ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਧਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18][290-ਡੀ-ਈ]

ਹਨੁਮੰਤ ਗੋਵਿੰਦ ਨਰਗੁੰਡਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 1953 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 129- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ
1953 ਸੀਆਰਆਈ 129
ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
10 ਲਈ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:
ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ
ਨੰਬਰ 720 ਆਫ਼ 2016

2014 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2894 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ 14.03.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।
ਐਸ. ਵਸੀਮ ਏ. ਕਾਦਰੀ, ਜੁਬੈਰ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ, ਜ਼ੈਦ ਅਲੀ, ਤਮੀਮ ਕਾਦਰੀ, ਮੁਦਾਸਿਰ ਨਬੀ, ਸਈਦ ਕਾਦਰੀ, ਸਈਦ ਫੈਜ਼ਾਨ ਅਲੀ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।
ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰਧੇਂਦਮੌਲੀ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਾਣਾ, ਜੇ. 1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ 14 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 2014 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2894 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1997 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 105 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 22 ਜੁਲਾਈ, 2014 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ5) ਨੇ 30-09-1995 ਨੂੰ ਕਰਛਣਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-2) ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ 1995 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 177 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) 28-09-1995 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ-ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ

ਪਾਂਡੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ7) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਪੰਚਾਇਤਨਾਮਾ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ 2) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ6) ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪੀ । ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ।

3. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 8)-ਵੀਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ 5) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ 6) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਅਤੇ ਦੇਵ ਕੰਨਿਆ ਤਿਵਾੜੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 302/34, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

4. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅੱਠ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

5. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

6. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਖਾਸ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਿਗੇਚਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅੰਗ ਭੀੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛਾਲੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਹੁੰ ਨੀਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ

ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸੇਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿਗੇਚਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਇਸ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹਨੂਮੰਤ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਰਗੁੰਡਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, 1953 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 129 ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਹਾਲਾਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ

ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

11. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 30-09-1995 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ -1) ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ, ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਸਥਿਰ ਤੁਰਨ, ਹਿੱਲਣ ਅਤੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਡਾਕਟਰ-ਹੀਰਾਲਾਲ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਜੀਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ1 (ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ), ਪੀਡਬਲਯੂ2 (ਲੱਲਨ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ3 (ਸ਼ਿਵ ਲਾਲ) ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ-ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਾ. ਹੀਰਾਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ8) ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਇਹ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ, ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਹਿੰਦੂਪੁਰ, ਪੀ.ਐਸ. ਕਰਛਣਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਲਗਭਗ 3/4 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੱਲ੍ਹ, ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਉਹ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਗਭਗ 6 ਵਜੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਥਿਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਵਾਸੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੀਰਾਲਾਲ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਖੁਦ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।"

12. ਉਸੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ 30-09-1995 ਨੂੰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5-ਭਰਾ ਨੇ ਵੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਕਰਛਣਾ ਪੀ.ਐਸ.

ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

"ਇਹ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪਿੰਡ ਨਾਰੀ, ਥਾਣਾ ਸੋਰੌਂਵ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਰਾਮ ਸੂਰਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦਾ ਘਰ ਬੇਲਾ ਚੌਰਾਹਾ, ਥਾਣਾ ਕਰਛਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਭਰਾ ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਭਰਾ 28/09/1995 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੱਲ੍ਹ 29/09/1995 ਨੂੰ ਰਾਤ 3 ਵਜੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਘਰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਬੇਲਾ ਚੌਰਾਹਾ ਦੇ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਭਰਾ ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ"।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ (ਪੀਡਬਲਯੂਐਸ) ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ 6-ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ) ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ

ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਸੁਣੀਆਂ-ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ।

14. ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ6) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਤਰਲ ਨਿਕਲਦਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਹੁੰ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਜੀਭ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸ ਗਈ। ਗਰਦਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 13% x ½ ਦੇ ਲਿਗੇਚਰ ਮਾਰਕ ਦੀ ਇੱਕ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੱਟ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਰਦਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਿਚਕਾਰ,

ਥਾਇਰਾਇਡ ਦੀ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਪਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੱਛਣ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ, ਵਿਸੇਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ1-ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ2-ਲੱਲਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ3-ਸ਼ਿਵ ਲਾਲ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1.O.-ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਾ. ਹੀਰਾਲਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨਾ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਪੰਚਨਾਮਾ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ7-ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਪਾਂਡੇ, ਜਿਸਨੇ ਪੰਚਨਾਮਾ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ 2) ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਨ।

16. ਕੇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਵਿਸੇਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸੇਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ-ਪੀਡਬਲਯੂ 6 ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਵਿਸੇਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 4) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ 1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸੇਰਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਭਾਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਲਿਗੇਚਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਖਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਕੀਤਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

18. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਵੱਲ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਣ ਜਾਂ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਹੁੰ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ5 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਡਾ. ਹੀਰਾਲਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ LO ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਬਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਹੀਰਾਲਾਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਧਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 302 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

20. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ